

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Actividade física e deporte adaptado	Código	620G01027	
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Profesorado	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia está incluída non MÓDULO 5 (Ensino dá educación física e ou deporte). Non devandito módulo, atópanse as MATERIAS que teñen unha íntima vinculación entre se, como é ou caso de "Ensino dá actividade física e ou deporte", "Actividades non medio natural" e "Actividade física e deporte adaptado".</p> <p>En concreto, a MATERIA á que corresponde esta guía docente leva ou mesmo título que unha das materias, "Actividade física e deporte adaptado" e identifícase cos seguintes descritores:</p> <p>1º) Actividad física y deporte para poblaciones con necesidades especiales: conocimiento, indicaciones y contraindicaciones.</p> <p>2º) Conocimiento y elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiales de tipo anatómico-fisiológico, psíquico y/el inadadaptación social.</p> <p>3º) Actitud deontológica dentro de él contexto escolar obligatorio en actividad física y deporte adaptado.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A3	Coñecer e analizar a cultura deportiva e propoñer os cambios necesarios, na propia e na das persoas coas que traballa, desde a ética e o xogo limpo, as diferenzas de xénero e a visibilidade dos discapacitados.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A14	Deseñar, planificar, avaliar técnico-cientificamente e desenvolver programas de exercicios orientados á prevención, a reeducación, a recuperación e readaptación funcional nos diferentes ámbitos de intervención: educativo, deportivo e de calidade de vida, considerando, cando fose necesario as diferenzas por idade, xénero, ou discapacidade.
A24	Deseñar, planificar, avaliar técnica e cientificamente e administrar programas de actividade física adaptada a persoas e diferentes grupos de poboación con discapacidade, ou que requiran atención especial.
A29	Identificar os riscos para a saúde que se derivan da práctica de actividade física insuficiente e inadecuada en calquera colectivo ou grupo social.
A33	Seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva no contexto educativo, deportivo, recreativo e da actividade física e saúde.
B1	Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.
B2	Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.
B3	Traballar nos diferentes contextos da actividade física e o deporte, de forma autónoma e con iniciativa, aplicando o pensamento crítico, lóxico e creativo.
B5	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.
B6	Dinamizar grupos nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.
B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B17	Promover e avaliar actividades de ampliación curricular, referentes á creación de hábitos autónomos de actividade física e deporte.

B19	Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
- Coñecer e saber diferenciar e discriminar os distintos tipos de necesidades especiais e as súas principais repercusións psicomotrices.	A3 A7 A14		
- Saber deseñar, planificar, avaliar e administrar na práctica os programas de actividade física e deporte adaptado en educación formal e outros contextos (terapéutico, recreativo, competitivo).	A24 A29	B2 B3 B5 B6	
- Coñecer e ser capaz de utilizar recursos metodolóxicos suficientes para favorecer os procesos de integración das persoas con necesidades especiais a través da actividade física e o deporte adaptado.	A33	B1 B2 B11 B17 B19	C4 C6 C7

Contidos	
Temas	Subtemas
- Actividade física e deporte adaptado para poboacións con necesidades especiais (nn.ee.): coñecemento, indicacións e contraindicacións.	1.- Fundamentos básicos de actividade física e deporte adaptado 1.1.- Bases conceptuais 1.2.- Evolución histórica 2.- O marco legal e as consideracións arquitectónicas e materiais 2.1.- Leis xerais 2.2.- Leis específicas 2.3.- Principios normativos básicos 2.4.- Regras xerais 2.5.- As instalacións deportivas: barreiras e solucións 2.6.- O material deportivo e as súas adaptacións 3.- Poboacións con necesidades especiais 3.1.- Terminoloxía e clasificación 3.2.- Etioloxía, avaliación e prevención 3.3.- Problemática da persoa con necesidades especiais
- Actitude deontolóxica dentro do contexto escolar obrigatorio en actividade física e deporte adaptado.	4.- Adaptacións curriculares individualizadas (ACI) en educación física 4.1.- Alternativas educativas 4.2.- Fases das ACI en educación física 4.3.- Pautas metodolóxicas de actuación

- Coñecemento e elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiais do tipo anatómico-fisiolóxico, psíquico e/ou inadaptación social.	<p>5.- Educación física e deporte adaptado como elemento favorecedor da inclusión escolar</p> <p>5.1.- Educación física e deporte adaptado para o alumnado con necesidades especiais de tipo anatómico-fisiolóxico</p> <p>5.2.- Educación física e deporte adaptado para o alumnado con necesidades especiais de tipo psíquico</p> <p>5.3.- Educación física e deporte adaptado para o alumnado con problemas de inadaptación social</p>
---	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A7 A29	24	36	60
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	16	32	48
Estudo de casos	A24 A33 B2 B3 B17 B19	2	24	26
Mapa conceptual	B2 B3 B5 B6	1	3	4
Aprendizaxe colaborativa	C4 C6 C7	2	2	4
Proba de discriminación	B1 B2	1	2	3
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Durante este tipo de sesións, farase unha exposición oral dos contidos. Ademais, contarase coa axuda dos medios audiovisuais co fin de clarificar o exposto. Os alumnos poderán intervir no momento que o desexen para aclarar calquera contido ou resolver dúbidas respecto da materia impartida.
Práctica de actividade física	Trátase dunha técnica para aplicar con grupos reducidos. Ten por finalidade que os alumnos desenvolver empatía social e vivencien, mediante simulación, os problemas e dificultades que ten unha persoa con necesidades especiais á hora de realizar actividade física e deporte.
Estudo de casos	<p>Con este método, os alumnos enfrontaranse de maneira teórica a unha serie de datos específicos que lles van a permitir coñecer cales son as principais características de diferentes Alumnos con Necesidades Educativas Especiais (ACNEAE). A partir de aí, farán o deseño dunha sesión de educación física ordinaria (unha para cada un deles)/deles na que se inclúan obrigatoriamente adaptacións segundo o caso. Ademais, cada sesión debe corresponder a un bloque diferente dos que marca o Decreto 86/2015 polo que se regulan os ensinos de secundaria obrigatoria en Galicia.</p> <p>O documento comezará cunha portada de presentación na que conste o nome do alumno e o grupo ao que pertence. Deberá conter un índice paginado. E, ao final, terán que aparecer, como mínimo, cinco referencias bibliográficas seguindo unha normativa concreta (ex. APA-6ª ed.).</p>
Mapa conceptual	Trátase dunha técnica de traballo individual na que o alumno terá que establecer relacións entre os conceptos crave de cada un dos temas que se imparten. Son representacións que flúen en grao sumo xeral todo o máis detallado.
Aprendizaxe colaborativa	Mediante este tipo de metodoloxía, preténdese fomentar o ensino-aprendizaxe de forma presencial baseándonos na organización da clase en pequenos grupos. O alumnado traballará conxuntamente na resolución de tarefas asignadas pola profesora para mellorar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.
Proba de discriminación	Proba obxectiva que consiste en optar por unha das dúas opcións que se presentan a unha cuestión determinada. As respostas en branco non contarán. Por cada fallo, restarase un acerto. O tempo máximo de realización da proba será dunha hora.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Proba de discriminación	<p>Aproveitaranse as sesións de atención personalizada para resolver as posibles dúbidas xurdidas a raíz do traballo realizado polos alumnos durante o estudo de casos.</p> <p>De igual modo, atenderase a aqueles alumnos que necesiten explicacións a maiores das que se deron nas sesións maxistras. Con iso procuraremos favorecer o estudo da materia de face á proba de discriminación.</p>
---	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A24 A33 B2 B3 B17 B19	Cada alumno, presentará un traballo individualizado IMPRESO cun máximo de 10 páxinas, sen contar a portada inicial nin o índice, tamaño Din A4 e seguindo os requisitos expresados no apartado de "metodoloxía". Tales condicións tamén estarán na plataforma Moodle da universidade. A data límite de entrega será o día do exame.	10
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	Os alumnos poderán chegar a obter un máximo de 2 puntos na súa cualificación cuantitativa a condición de que PARTICIPEN ACTIVAMENTE, como mínimo, no 70% das sesións que se impartan.	20
Proba de discriminación	B1 B2	Constará de 60 preguntas tipo test referentes aos contidos expostos ao longo das leccións maxistras. Daranse 2 opcións de resposta, sendo só una delas correcta. Os erros penalizan (cada erro anula un acerto).	60
Aprendizaxe colaborativa	C4 C6 C7	Os alumnos, de forma individual ou como máximo en grupos de tres, realizarán unha tarefa segundo as indicacións dadas pola profesora nas sesións teóricas, co fin de complementar cada un dos temas impartidos en clase. O prazo de presentación deste traballo é dunha semana desde a súa data de proposta.	10

Observacións avaliación
<p>Para superar a materia será INDISPENSABLE ter superados cada un dos catro apartados de maneira independente. Os alumnos que, por motivos xustificadas (competición de elite, accidente, lesión, enfermidade, matrícula parcial ou requirimento xudicial), non alcancen o 70% de participación nas prácticas poderán complementalo cun traballo teórico que levarán a cabo baixo a supervisión da profesora, nun prazo non superior a unha semana despois de terminar as prácticas da materia. Estes mesmos criterios manteranse para a oportunidade inmediatamente posterior. Aqueles que teñan que volver matricularse, e teñan superado algún dos bloques, respectaráselles a nota que sacasen no devandito bloque.</p>

Fontes de información	
Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none">- GÓMEZ, H. (2009). Educación física y atención a la diversidad. La Tierra Hoy. Madrid- HERNÁNDEZ, F.J. (2012). Inclusión en educación física. Barcelona. Inde- MENDOZA, N. (2009). Propuestas prácticas de educación física inclusiva para la etapa de secundaria. Barcelona. Inde- RÍOS, M; RUIZ, P; y CAROL, N. (Coords.) (2014). La inclusión en la actividad física y deportiva. Comité Paralímpico Español- SAÑUDO, B; MARTÍNEZ, V; y MUÑOA, J. (Coords.) (2012). Actividad física en poblaciones especiales. Salud y calidad de vida.. Sevilla. Wanceulen

Bibliografía complementaria	<p>- BERNAL, J.A. (2002). El profesor de educación física y el alumno sordo.. Sevilla. Wanceulen</p> <p>- ESCRIBÁ, A. (2001). Síndrome de Down. Propuestas de intervención. Madrid. Gymnos</p> <p>- CORNAGO, A. (2013). Manual del juego para niños con autismo.. Valencia. Psylicom</p> <p>- GAREL, J-P. (2007). Educación física y discapacidades. Barcelona. Inde</p> <p>- MENA, B; NICOLAU, R; SALAT, L; TORT, P. y ROMERO, B. (4º ED.) (2011). El alumno con TDAH. Guía práctica para educadores.. Barcelona. Mayo</p> <p>- PÉREZ, J.A. y SUÁREZ, C. (2004). Educación física para la integración de los alumnos con espina bífida. Alicante. Editorial Club Universitario</p> <p>- VERDUGO, M.A. (2011). Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Madrid. Alianza</p> <p>RECURSOS WEB:http://efdeportes.com/efd0/b-afe.htm. Es un apartado de esta revista digital en el que aparece una relación de artículos sobre el mundo de la actividad física para personas con discapacidad.http://sportsciences.com. En esta revista podemos encontrar artículos científicos interesantes sobre la actividad física adaptada.http://www.eujapa.upol.cz. Esta es la referencia de la revista europea de actividad física adaptada. Actualmente, es una de las de mayor prestigio y reconocimiento internacional. Sus publicaciones son semestrales.http://journals.humankinetics.com/apaq. En este caso estamos tratando de la revista oficial de la Federación Internacional de Actividad Física Adaptada. Tiene facilidad de acceso a sus artículos por encontrarse dentro de los recursos electrónicos de revistas digitales de la UDC. http://www.dafaweb.es/ La Asociación Española de Deporte y Actividad Física Adaptada (AEDAFa) nace con la vocación de aunar la actividad e intereses de profesionales en relación a la actividad física y el deporte adaptado, con un marcado carácter multi- e inter-disciplinar. Los asociados pueden acceder a una información actualizada, caracterizada por su rigor académico y científico.http://www.deporteinclusivo.es/ Es la página del Centro de Estudios sobre Deporte Inclusivo (CEDI). Se trata de un organismo cuyo objetivo es fomentar la iniciación y la promoción deportiva en personas con discapacidad. Se puede considerar puntero a nivel nacional y es el que aporta la información más actualizada sobre cualquier tipo de evento (cursos, jornadas, congresos, etc.) dentro de este ámbito.</p>
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía da actividade física e do deporte/620G01011

Socioloxía da actividade física e do deporte/620G01015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01022

Actividade física saudable e calidade de vida I/620G01023

Materias que continúan o temario

Planificación do proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01035

Actividade física saudable e calidade de vida II/620G01036

Actividades acuáticas saudables e socorrismo (optativa)/620G01042

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías